



agrupació excursionista talaia

FEDERATS A:

federación catalana de montaña
federación catalana de esquí
comité de exploraciones subterráneas de cataluña
asociación española de camping y caravana



CARRER ANSELM CLAVE, 3 - TELEFON 8931257 - VILANOVA I LA GELTRU

CIRCULAR PER ALS SOCIS

ABRIL DEL 1.971

SECCIO DE MUNTANYA

XIII Marxa Social D'Orientació i Regularitat per Descripció

En un dia excepcionalment magnífic, després de la intensa pluja que va fer el dia anterior, es portà a terme el dia 14 de Març, la nostra Marxa Social, organitzada per la Secció de Muntanya, en commemoració del XV Aniversari de la fundació de l'Entitat.

L'itinerari començava en el barri de Can Panxeta, del municipi de Castellví de la Marca, passant per la Font de Can Pascol, Can Pascol, Roca vidal, Castell de Marmellar, Can Catari, Marmellar, La Moja, Can Serralló i Font Major d'Aiguaviva on finalitzava la cursa i on es dinava.

No faltaren aquelles petites incidències que donen alicient i fan més saborosa la cursa. Anotem per exemple la d'aquella olivera jove que molts equips es passaren per alt, ocasionant regulars despistades. Els gorgs de les Encantades, segons la fulla de ruta estaven secs, però els marxadors els trobaren plens a causa de la pluja, la qual per altra part

canvià l'aspecte de la riera que ascendia a Can Catari, normalment seca, i que aquell dia baixava curulla d'aigua com ja ho voldrien que ho fes regularment els propietaris de la propera urbanització. Els freqüents i bastant accentuats desnivells, com el de Can Catari a Marmellar, resultaren fatals a algun equip poc entrenat. Finalment, ja quasi a l'arribar a Aiguaviva, una trifurcació de camins ocasionà algun trencacoll.

Les dades tècniques de la Marxa són les següents:

Control de Sortida situat a Can Panxeta (Castellví de la Marca). Controls: P. Camarós, J. Ferrer, J. Julià, M. Pàmies i C. Fabré.

Control de Neutralització A, situat en la Font de Can Pascol. Controls: X. Capdet i I. Llaveries. Long. Trajecte: 2.634 metres. Horari: 38 minuts. Promig: 4'158 Km. hora. Neutralització: 30 minuts.

Control de Pas 1, situat en un cucó. Controls: R. Lozada i fill. Long. Tra-

jecte: 1.102 metres. Horari: 17 minuts. Promig: 3'571 Km. hora.

Control de Neutralització B, situat en la casa de Roca Vidal. Controls: D. Vidal i M.^a Rosa Simón. Long. Trajecte: 2.017 metres. Horari: 39 minuts. Promig: 3'103 Km. hora. Neutralització: 15 minuts.

Control de Pas 2, situat en el Gorg de les Encantades. Controls: M. Montoliu i J. Pineda. Long. Trajecte: 1.292 metres. Horari: 20 minuts. Promig: 3'806 Km. hora.

Control de Neutralització C, situat en el Castell de Marmellar. Controls: P. Molins i Sra. Long. Trajecte: 739 metres. Horari: 13 minuts. Promig: 3'410 Km. hora. Neutralització: 15 minuts.

Control de Pas 3, situat en la casa de Can Catari. Controls: C. Fabré, J. Rafols i X. Conesa. Long. Trajecte: 1.146 metres. Horari: 21 minuts. Promig: 3'274 Km. hora.

Control de Pas 4, situat en el xaragall de Marmellar. Control: J. Gudín. Long. Trajecte: 1.442 metres. Horari: 22 minuts. Promig: 3'932 Km. hora.

Control de Neutralització D, situat junt a l'Església de Marmellar. Controls: M. Pàmies, L. Farràs i E. Garcia. Long. Trajecte: 615 metres. Hora-

ri: 16 minuts; Promig: 2'306 Km. hora. Neutralització: 15 minuts.

Control de Pas 5, situat en una masia enrunada. Controls: C. Massana i Sra. Long. Trajecte: 2.154 metres. Horari: 23 minuts. Promig: 4'615 Km. hora.

Control de pas 6, situat en una cruïlla de camins. Controls: J. Fusté i Sra., F. Sanmiguel i Sra. Long. Trajecte: 1.411 metres. Horari: 20 minuts. Promig: 4'233 Km. hora.

Control d'Arribada, situat en la Font Major d'Aiguaviva. Controls: P. Camarós, J. Ferrer, R. Lozada, I. Llaveries. Long. Trajecte: 1.948 metres. Horari: 26 minuts. Promig: 4'495 Km. hora.

La coordinació dels controls fou a càrrec de J. Virella, V. Carbonell i J. Alegret.

Longitud total de la Marxa: 16.440 metres.

Horari efectiu de camí: 4 hores 20 minuts.

Equips inscrits: 50.

Equips sortits: 39.

Equips classificats: 37.

En la propera circular es publicarà la classificació oficial d'aquesta cursa.

CLASSIFICACIO RETARDADA

Dels nostres bons amics de la Delegació vilafranquina de l'A. E. C., hem rebut —per fi!— la classificació de la VI Cursa Social de Regularitat per Descripció, celebrada el 24 de maig del 1970. Els nostres aquips quedaren classificats en el següent ordre:

- 6.º Isabel Romeu - Joan Ferrer
- 7.º Lluís Daviu - Assumpta Baig
- 10.º Josep Planas - Roser Muela
- 13.º Cristófor Fabré - Josep Domingo
- 14.º Florentina Moya - Joan Virella

Hi participaren un total de 18 equips, quedant-ne tres d'ells desclassificats. Un, dels nostres, per cert.

SECCIO DE MUNTANYA

ACTIVITATS REALITZADES

Dia 24 de gener

OPERACIO ACUARI (St. Climent Llobregat - Bruguers).

Assistents: 22 equips.

Dia 31 de gener

Travessia: Vilanova - Talaia - Pla Palmeres - Casa Alta - Coll de l'Aliga Mas de l'Artis - Vilanova.

Es varen recollir les capelles, per arreglar-les.

Vocal: R. Martí. Assistents: D. Vidal, M.^a Rosa Simón, R. Falcó.

LES TORRES BECES

En algun lloc de l'antic terme d'Olièrdola hi havien dues torres juntes que, segons diferents documents, veiem designar amb els noms de Beces, Bices, Bezes, Becias, Bicibus, Bescses, etc. «Becias» o «Bices», en llatí, no vol dir altre cosa que «germanes» o «bessones». A la comarca del Segrià hi ha un petit poblet, de nom Torrebeßes, l'origen del qual deu ésser també, amb moltes possibilitats, l'existència pretèrita de dues torres juntes.

El 998, Enneco, dit Bonfill, donà al monestir de S. Cugat un alou del terme d'Olièrdola, a «Turres Becias», on hi havia cases, corrals, terres, vinyes, etc. Les afrontacions eren: tot el que tenia des «de ipsa Serra a ipsa Granata» fins al terme «de Subiratos», i tot el que tenia «de ipsas turres» que foren del difunt Provizio i del difunt Hermenardo, fins «in ipsa ruina» de s. Creu de Barcelona.

En una butlla del papa Silvestre II, datada al 1002, s'esmenta entre altres propietats de S. Cugat, en el terme de «castro Molerdula», l'alou de «ipsas Turres Bices», que fou de «Bonofilio» i de «Provisio». Idèntics drets de possessió són reconeguts pel papa Joan XVIII, el 1007, i per altres pontífexs en butlles posteriors.

El 1014, l'abat de S. Cugat establí a favor d'Ellemare i muller Emma, un alou, donant-los terres i cases «faciendum vel turres tueque habitacionis» en el lloc del terme del castell d'Olièrdola, anomenat «ipsas Turres beces». «in tali videlicet racione, ut tu hedifices ipsam turrem et teneas illam cum ipsos ferregenals, qui in circuitu turris eius sunt...». Afrontava a Orient «in ipsa strata» i a Oc-

cident amb terra de «s. Eulàlia que dicunt ad ipsa Granata».

En aquest document podem comprovar que en el lloc que ja era conegut per les Torres Beces, es volia construir una nova torre. ¿No existirien ja les que haurien originat el nom? Les afrontacions esmentades fins ara situen en el lloc a llevant de La Granada i a ponent de l'antiga carretera.

Una nova confirmació de propietat a càrrec ara del papa Urbà II, datada al 1098, esmenta el «Alodium de Turres Bezes cum alodio quod Nevia, femina, ibi obtulit». D'aquest alou de Nevia, proper al de Torres Beces, podem localitzar-ne la situació gràcies a un document del 1110, en el qual Nevia estableix a Arnau Berenguer, i que afrontava a Orient amb Subirats, a Occident amb La Granada, a Migdia amb la «strata publicacqgi» que va a La Granada i a Cerc amb «in Garner» (El Gorner). A l'any següent, l'abat de S. Cugat establí a Aranu Berenguer en l'alou que fou de Nevia, amb tots els seus termes, «damus tibi ipsum totum de Torres Bescses», «in termino de Olerdula, in locis nominatis Torre Bescses, et ipsa casa de dompna Nevia... damus tibi unum ferragenal, qui est in Torresbesces, cum una casa que est ibi, quod est iuxta villam de Torresbesces... et damus tibi peciam i terre que est infra tres vias publicas que pergunt ad ipsam Granatam, et ad ipsam calchadam... damus tibi totum quantum habet de ipso cingulo de Rocha» fins al torrent que hi ha sota la casa. Les afrontacions són: A Orient, Subirats i l'aigua corrent de «Cebern» (Lavern). A Migdia, la

«strata publica» que va a La Granada i les «Parietis antiquis». A Occident el coll de Sant Cugat Sesgarrigues i la via pública des d'aquest lloc a La Granada, i a Cerg, amb el torrent que ve de Font-rubí.

El 1151, Berenguer Guardiola definí als seus germans Raimundi i Loreta, i mare seva, tot el que tenia en «ipsum Soler de Nevia», a «Torres Besces», i a «ipsas quadras», per veu dels seus pares, en el terme d'Olèrdola. El mas de «Solario» torna a esmentar-se el 1176, quan l'abat de S. Cugat hi establí a Bertran de Soler i muller Guilia. Les afrontacions del feu eren: a Orient amb el torrent i el «cingulo de Roca», que hi ha sobre les cases. A Migdia, l'esmentat «cingulo», a Occident, la font de Gibert Sanala, i a Cerg, el torrent. Els masos de «Solario» afrontaven a Orient amb el torrent i la «strada que vadit ad Granatam». A Migdia, amb la mateixa «strada». A Occident amb l'alou de «s. Sebastiani quem tenet Raimundus Buti» i a Cerg, el torrent. El 1234, el rei Jaume I confirmà les possessions de S. Cugat, entre elles la «Dominicaturam de Turresbez de Solario et de Montesuperbo» (Montergall).

Examinades les esmentades afrontacions, ens inclinem a suposar que les Torres Beces estaven situades en el lloc —o molt properes— on avui hi ha el caseriu de les Cases d'en Cartró, del terme de Subirats. Aquest llogaret està entre dos petits cursos d'aigua, anomenats respectivament torrent Romaní o Baldús, i Barranc dels Bribons, els quals junt amb altres rieres nodreixen la riera de Lavernó, tributaria de l'Anoia. Altres llocs de referència són el caseriu del Gorner, alguna de les cases del qual conserva vestigis medievals, i la Masia de la Creu, on fins fa alguns anys hi havia una antiga creu de pedra. Recordem que el 998, prop de Torres Beces hi havia la «rovira» o roureda que era de la Santa Creu de Barcelona.

El cingle de roca podria referir-se al lloc anomenat Roca de l'Amat, o a la barriada del Carrer d'en Botifarra, també conegut amb el nom de La Roca o Can Rocs. Ambdós llocs són propers a la riera dels Gorgs, el trajecte de la qual queda vorejat per notables vestigis de construccions medievals.

V. C. V. - J. V. B.

El Despoblament del Camp a Catalunya: Introducció i esquema metodològic per a l'estudi de l'estructura i evolució de la població disseminada

Amb la finalitat de remarcar la nostra col·laboració a l'estudi del despoblament del Camp a Catalunya, que es proposen portar a terme el Departament de Geografia de la Universitat de Barcelona i la Fundació Jaume Bofill, publiquem de molt bon grat la següent introducció, que ens han tramès:

INTRODUCCIO.— El despoblament del camp és un fet general a tots els països en vies d'industrialització i la concentració de la població a les ciutats n'és la contrapartida. En general, el fenomen és degut a la reestructuració de la població activa constituït pel pas a activitats més remunerades, en els sectors industrials i de serveis, del sobrant demogràfic característic dels pobles rurals.

Tanmateix, l'atracció de la ciutat, per les oportunitats laborals que ofereix, provoca sovint un excessiu i desordenat èxode rural que deixa buits els camps, i per tant sense oportunitat d'assolir l'adaptació al nou moment econòmic.

Es sobradament coneguda la forta atracció exercida per la ciutat de Barcelona i la seva àrea metropolitana sobre la població rural de gran part d'Espanya però, en general, s'ignora un fet molt important: el despoblament del camp de la pròpia Catalunya, fenòmen que, al menys quantitativament, és gairebé comparable al que experimenten regions molt més deprimides, tal com són Extremadura o Andalusia.

La població catalana, en conjunt, creix fortament però és només la població urbana qui experimenta aquest creixement, mentre els camps es van despoblant amb més o menys intensitat segons llurs peculiaritats econòmiques i socials. Recents estudis sobre la població rural catalana han fet conèixer un èxode rural molt fort en gairebé totes les àrees agrícoles, fins i tot en algunes ben dotades des del punt de vista natural. La màxima intensitat del despoblament es registra a la muntanya i d'una manera especial al Pirineu, on força municipis van perdre entre 1960 i 1965 més del 30 % de llur població. Malauradament les estadístiques només faciliten dades de població a escala municipal i és molt difícil d'obtenir-ne de fidedignes sobre la població estrictament camperola, especialment sobre la que viu disseminada en les masies, i que, en la major part dels casos, degut als inconvenients derivats de l'esmentat aïllament, és la primera que agafa el camí de l'emigració cap a la ciutat.

La coneixença del comportament

demogràfic d'aquesta població dispersa només és possible mitjançant una investigació directa que consisteixi en la visita i l'entrevista personal als residents de cada masia. Lògicament aquesta tasca no pot ser feta per un sol investigador sinó que forçosament ha d'ésser feta per un equip nombrós i ben orientat d'investigadors, els quals interessats pel camp i els seus homes, portin a terme, no tant un estudi exhaustiu de la població dispersa, com un bon nombre d'enquestes, que cobreixin el percentatge necessari respecte al total, per tal de tenir així una mostra vàlida sobre la qual poder establir les línies generals del comportament d'aquest tipus de població rural en l'èxode camperol i també respecte a del que es fa de les terres i pastures abandonades. Només d'aquesta manera hom podrà conèixer —primer pas imprescindible per arribar a proposar solucions— la problemàtica del camp català en la seva perspectiva humana, suport i fonament de tota perspectiva econòmica.

Es per això que s'ha redactat aquesta enquesta que s'ofereix a tots aquells interessats en alguna d'aquestes disciplines o similars (excursionisme, sociologia, geografia, economia, etc.), per tal que la complimentin en llurs excursions, a ser possible de forma ordenada fent servir com a base de treball les fulles del mapa topogràfic: 1:50.000 i cenyint-se a les unitats municipals perfectament delimitades en aquests mapes. La informació recollida pels investigadors espontanis serà centralitzada i elaborada científicament pels membres del Departament de Geografia de la Universitat de Barcelona i passarà a formar part dels materials acumulats per una millor coneixença de la població catalana.

(Els articles reflexen només l'opinió de llurs autors)

President: Antoni Llorba - Direcció Circular: Xavier Capdet - Secretaria: Isabel Romeu

Catàleg Espeleològic del Massís de Garraf (III)

AVENC DE L'ANGEL

Garraf (Municipi de Sitges)

Situació:

Es troba a la meitat del camí que hi ha entre el Pi de Carol i el retomb del camí o pista nova que va de La Pleta a La Plana Novella; el camí que surt del retomb està marcat amb pintura vermella fins a la boca de la cavitat.

Coordenades:

X = 5° 35' 57"

Y = 41° 17' 02"

Z = 470 metres s. n. m.

Fondària: 3 metres

Bibliografia: SOTERRANIA n.º 2, pàgina 5 (butlletí del G. E. T.).

AVENC DELS REIS

La Morella (Begues)

Situació:

Situat a uns cent metres del avenc del Mall, en el camí que des d'aquest va cap al fondo del Bruc, a l'esquerra d'aquest camí.

Coordenades:

X = 5° 35' 48"

Y = 41° 17' 22"

Z = 540 metres s. n. m.

Bibliografia: SOTERRANIA n.º 2, pàgina 7 (butlletí del G. E. T.).

AVENC DE LES GARCES

Garraf (Municipi de Sitges)

Situació:

Es troba dalt del cim que hi ha entre els de Rascler i la Morella, en una dolina que hi ha.

Coordenades:

X = 5° 35' 55"

Y = 41° 17' 30"

Z = 581 metres s. n. m.

Fondària: 3 metres.

Bibliografia: SOTERRANIA n.º 2, pàgina 9 (butlletí del G. E. T.).

AVENC CARLES SELICKE

La Morella (Begues)

Situació:

Situat al N.E. de la Morella, a uns 15 metres de l'avenc del mateix nom, i en la riera que baixa d'aquesta a la de la Vall de Joan.

Coordenades:

X = 5° 36' 20"

Y = 41° 17' 52"

Z = 550 metres s. n. m.

Fondària: 140 metres.

Bibliografia: Primera exploració efectuada per J. Mir, V. Ribas, M. Allué, J. Martí, J. Julià, R. Polidano, M. Pinto, F. Angurell, C. Fernando, C. Selicke del S.I.R.E. de U.E.C. Cornellà en el dia 24 de Desembre del 1962. Publicada resenya i croquis en SENDEROS U. E. C., de Juny 1963.

Activitats realitzades en el mes de gener per el G. E. T.

Dia 1

Exploració a l'Avenc de la Gelassa (-18 m.) Vilanova.

Equip: X. Conesa, J. Ràfols i J. Ferrer.

Dies 2 - 3

Exploració Avenc Arcada Petita (-65 m.). Garraf.

Equip: V. Barberà, A. Arnabat.

Dies 2 - 3

Exploració Avenc Benjamín-Digon (-110 m.). Garraf.

Equip: X. Conesa, L. Carrasco, P. Montaner i A. Vedo.

Dies 2 - 3

Topografia Cova del Diable (Pont d'Armentera).

Equip: M. Alentorn, J. Ferrer i D. Vedo.

Dia 6

Exploració i Topografia Baumes de la Torreta i Coves de Penya Rubí (St. Pere de Ribes).

Equip: J. Ferrer, X. Conesa, J. Ràfols.

Dies 9 - 10

Desobstrucció Avenc dels Reis (-8 m.) Garraf.

Equip: D. Vedo, M. Alentorn, L. Carrasco i A. Redondo.

Dia 10

Prospecció Penyes del Sumidor (St. Pere de Ribes).

Equip: J. Ferrer i J. Virella.

Dia 10

Exploració Avenc Emili Sabater (-46 m.) Garraf.

Equip: X. Conesa, M. C. Gàlvez, N. Alba, J. M.^a Franco i M. Ramos.

Dies 16 - 17

Recuperació IV Pessebre G.E.T., Cova Merla.

Assistents: 19.

Dia 22

Topografia Coves d'En Bernat o del Frare. (Castellet i Gornal).

Equip: B. Blanco i D. Vedo.

Dies 23 - 24

Exploració Avenc Carles Selicke (-140 m.). Garraf.

Equip: D. Vedo, J. M.^a Franco i J. Chaparro.

Dies 23 - 24

Exploració Avenc Benjamín-Digon (-110 m.). Garraf.

Equip: B. Blanco, X. Conesa i M. Alentorn.

Dies 30 - 31

Exploració Avenc Hanna Svackborg (60 m.). Garraf.

Equip: X. Conesa, L. Carrasco, B. Blanco i E. González.

Noticiari

MASIA ENDERROCADA

En el curs del passat mes de març, i per tal de contribuir a l'expansió industrial vilanovina, segons ens diuen, ha estat enderrocada l'antiga Masia Torrents, situada a l'enforcadura dels cursos de la Piera i la Terrosa, fet que, hom opina, donava nom a la masia.

Junt amb Solicrup, el Mas de l'Escarrer i la masia de l'Oncllet, era una de les quatre que tenen adjunta una torre medieval de defensa, dins el nostre terme municipal, i que es conserva des d'aquells temps en que els musulmans piratejaven pel litoral.

En el moment de transcriure aquestes línies, la masia està totalment derruïda però conserva en peu la torre, la qual, es rumoreja, serà respectada.

COLUMBARI ROMA

En els confins del Penedès, en el lloc on la carretera de Vilanova a Valls treu el Coll de la Rubiola,

hi ha l'ermita de Santa Cristina. Prop d'aquesta antiga capella hi ha les ruïnes d'un robust edifici que hom identificava com corresponents a un castellot o casa fortificada. Recentment fou visitada per membres adscrits a la Secció d'Arqueologia del Museu de Vilafranca, els quals identificaren les restes que corresponen a un monument funerari romà dels anomenats columbaris, similar a altres de ja coneguts —algun d'ells descoberts per membres de la Talaia— que hi ha escampats pel Penedès. Felicitem als arqueòlegs vilafranquins per la troballa.

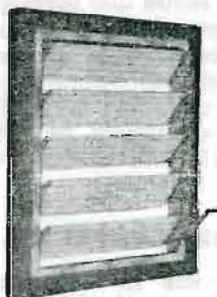
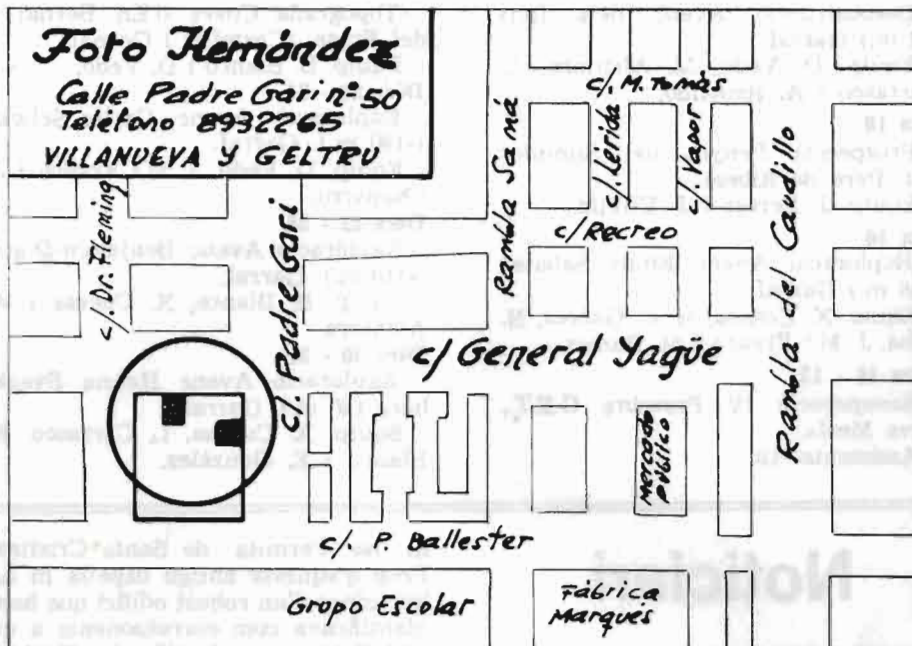
ELS CASTELLS CATALANS

En el fascicle 18 d'aquesta obra, fineix la descripció del castell de Santa Oliva, seguint a continuació la dels castells de Calders i Sant Vicenç. En el «Comentari marginal» es fa un resum dels castells i torres de Tomoví, El Papiol de l'Arboç, Bellveí, La Casa Murada, La Bisbal, Segur, Cunit, Can Ferrer, Vallflor, El Milà, Aiguaviva, Ortigós, Lletger, Gimignells, l'Albornar, El Cintoi, Mas del Bombo, Mas Francàs i Corralot d'en Virgili.

Foto Hernández

Calle Padre Garín nº 50
Teléfono 8932265

VILLANUEVA Y GELTRÚ



FINESTRES

VENTIKLAR

DISTRIBUIDOR :

CUELLAR

Vidres i cristalls plans de tota mena

Sant Gervasi, 10

Tel. 893 23 93